

Posudek vedoucího diplomové práce:

Ústavní soud: negativní zákonodárce?

(Jiří Večerka)

Předložená práce má rozsah zhruba 70 normostran vlastního textu včetně 352 poznámek pod čarou, což odpovídá požadavkům kladeným na diplomové práce. Vedle úvodu a závěru je členěna do sedmi kapitol. První z nich je věnována charakteristice postavení Ústavního soudu a rekapitulaci myšlenek Hanse Kelsena, na něž práce svým názvem odkazuje. Následující kapitoly se pak věnují jednotlivým typům situací, kdy Ústavní soud podle diplomanta – více či méně – vybočuje z role negativního zákonodárce: používání interpretativních, akademických a aditivních výroků, odklad vykonatelnosti nálezu, návrhy *de lege ferenda* v odůvodnění nálezů a konečně vynětí určitých skupin osob z působnosti zákona.

Již v úvodu si diplomant vytyčuje cíl své práce, kterým je „nabídnout náhled do tohoto rozhodování Ústavního soudu v souvislosti s návrhy na zrušení zákonných norem, kdy se Ústavní soud neomezuje na pouhé zrušení takovéto normy. A současně také ukázat na vybraných rozhodnutích, zdali a jakým způsobem, jimi vybočuje z pozice negativního zákonodárce“ (str. 2). Na základě provedené analýzy pak v závěru na tuto otázku odpovídá pozitivně: „Z výše uvedeného, lze dle mého dát za pravdu názoru, že se Ústavní soud ve své rozhodovací praxi opravdu nechová jako striktně vzato pouhý negativní zákonodárce. V rozebraných skupinách nálezů lze totiž sledovat jednání, kterým Ústavní soud tuto svou roli mnohdy rozšiřuje“ (str. 52). Některé z těchto skupin přitom považuje za – z hlediska ústavní i zákonné úpravy – korektní (odklad vykonatelnosti, návrhy *de lege ferenda*) a další za přinejmenším hajitelné (interpretativní výroky), byť by považoval za vhodné, aby k nim Ústavní soud získal explicitní zákonný podklad (akademické výroky). Kritičtěji naopak aditivní výroky, kde podle něj „Ústavní soud nevykračuje, nýbrž přímo [...] opouští pozici negativního zákonodárce, která mu byla svěřena ústavodárcem“. Vynětí určité skupiny osob z působnosti zákona, jako se tomu stalo v případě platu soudců, pak považuje spíše za excés.

Za silnou stránku práce považuji především komplexnost přístupu: jasně si vymezuje oblast zkoumané problematiky, kterou následně rozdělí do dílčích aspektů a ty pak

systematicky a v plné šíři popisuje. V některých ohledech se dokonce věnuje i aspektům, které bych sám spontánně za součást problému ani neoznačil (např. pokud jde o odklad vykonatelnosti), ale při podrobnějším zamyšlení mu musím přisvědčit, že s ním doopravdy úzce souvisejí. Opírá se přitom o kvalitní rešerši judikatury i tuzemských literárních zdrojů k tématu (kterých ovšem pohříchu není mnoho).

Jistou slabinu, resp. nevyužitý potenciál, naopak spatřuji v nedostatečné propracovanosti vlastní analýzy, která by bývala mohla vést jednak k většímu zobecnění nasbíraných poznatků a formulaci jasnějších závěrů, které si má čtenář odnést, ale také k silnějšímu vlastnímu hodnocení. Nejsem si také jistý, zda jsou účelné dlouhé pasáže popisující okolnosti konkrétních případů, které jsou pak v dalším textu doplněny spíše o dílčí odkazy na jiné obdobné případy. Přesvědčivější by byla systematická analýza všech případů, kde došlo k danému jevu, jejímž výstupem by byly zobecňující závěry: v jakých situacích se daný přístup používá, proč právě v nich, zda to má nějakou tendenci v čase (tedy zda se třeba liší různé „generace“ ÚS) apod.

Pokud jde o formální stránku, kladně lze hodnotit citační kulturu práce, čemuž ostatně napovídá i nebývale velký počet poznámek pod čarou. Použité zdroje jsou řádně citovány, což potvrdila i analýza systému Turnitin. Práci by bývala prospěla pečlivější jazyková korektura, ale psána je srozumitelným odborným jazykem, který odpovídá žánru.

Závěrem bych rád konstatoval, že práce po mém soudu splňuje nároky kladené na tento typ prací a diplomant prokázal, že má schopnosti, znalosti i dovednosti nezbytné k odborné práci. Celkově tedy docházím k závěru, že práce je způsobilá k obhajobě, a předběžně ji navrhuji hodnotit stupněm **velmi dobře**.

V Praze dne 25. září 2019

JUDr. PhDr. Marek Antoš, Ph.D., LL.M.